

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ**

Αθήνα, **14-09-2023**

Αριθ. Πρωτ. : **82115 - 14-09-2023**

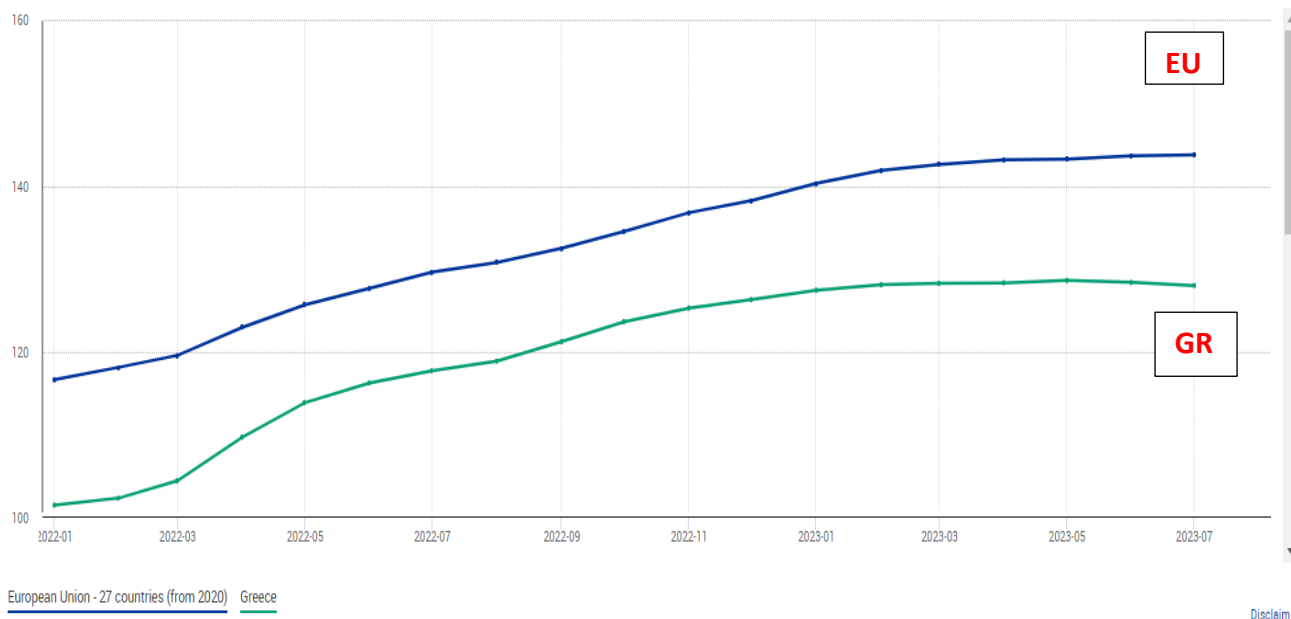
Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Κάνιγγος
Ταχ. Κώδικας : 10677
Τηλέφωνο : 210 3893572
Email : gen-sec@mindev.gov.gr

ΠΡΟΣ : Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Θέμα: «Απάντηση στην με αριθμό 609/06-09-2023 Ερώτηση των βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ με θέμα «Ράλι ακρίβειας στην τιμή του ψωμιού: Σε απόγνωση καταναλωτές και αρτοποιοί».

Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 79666/07-09-2023 υπηρεσιακό σημείωμα της Υπηρεσίας Συντονισμού

Σε απάντηση της με αριθμό 609/06-09-2023 Ερώτησης των βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ - ΠΣ με θέμα «Ράλι ακρίβειας στην τιμή του ψωμιού: Σε απόγνωση καταναλωτές και αρτοποιοί», σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Αύγουστος 2023), η τιμή του ψωμιού στην Ελλάδα έχει αυξηθεί μόλις κατά 1,14% σε σχέση με την 1η Ιανουαρίου 2023 ενώ παρουσίασε μείωση κατά -0,21% κατά το μήνα Αύγουστο 2023. Αντίθετα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η τιμή του ψωμιού στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αυξήθηκε με υπερδιπλάσιο ρυθμό (2,43%) σε σχέση με την Ελλάδα κατά το ίδιο χρονικό διάστημα. Ενδεικτικά παρουσιάζεται η εικόνα της αγοράς ψωμιού σε Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση από την 1η Ιανουαρίου 2022, σύμφωνα με τα δημοσιευμένα επίσημα στοιχεία της Eurostat:

Από το ως άνω διάγραμμα προκύπτει το συμπέρασμα ότι καίτοι η τιμή του ψωμιού έχει σημειώσει σημαντική αύξηση λόγω των διαδοχικών διεθνών κρίσεων της πανδημίας COVID-19 και της ιταμής και παράνομης εισβολής του ρωσικού στρατού στην ανεξάρτητη Ουκρανία, η εικόνα της αγοράς στη χώρα μας είναι καλύτερη, κατά τάξεις μεγέθους, σε σχέση με την αντίστοιχη εικόνα στην υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παράλληλα, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι σύμφωνα με την με αριθμό 609/06-09-2023 Ερώτηση, «αναμένονται νέες εκρηκτικές αυξήσεις στα τρόφιμα το επόμενο διάστημα. Ωστόσο, όπως αποδεικνύεται από τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο 2023 ο δείκτης ΔΙΑΤΡΟΦΗ (COICOP 011) παρουσίασε συνολική μείωση -0,32%, γεγονός που υποδεικνύει ότι οι τιμές των τροφίμων παρουσιάζουν, μεσοσταθμικά, τάσεις σταθεροποίησης και μικρής αποκλιμάκωσης. Σε κάθε περίπτωση, είναι βέβαιο ότι κανείς δεν μπορεί να διαγνώσει τις μελλοντικές εξελίξεις στο μέτωπο των τιμών των προϊόντων αφού οι τιμές αυτές εξαρτώνται, σχεδόν καθ' ολοκληρίαν, από τις επικρατούσες τιμές στο διεθνές εμπόριο είτε τα προϊόντα εισάγονται είτε παράγονται στην Ελλάδα, αλλά είναι δυνατή η εξαγωγή τους σε άλλες χώρες.

Σε ό,τι αφορά στα φαινόμενα «αθέμιτου ανταγωνισμού» που δήθεν προκαλούνται από τα κυβερνητικά μέτρα όπως το Market Pass και «το Καλάθι του Νοικοκυριού» είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η επιδότηση Market Pass μπορεί να αξιοποιηθεί εύκολα από τους καταναλωτές στα αρτοποιεία που λειτουργούν σύννομα, δηλαδή λειτουργούν με χρήση POS και εκδίδουν τα νόμιμα

φορολογικά στοιχεία (αποδείξεις). Σε ό,τι αφορά στο «Καλάθι του Νοικοκυριού» υπενθυμίζεται ότι επιχειρήθηκε πολλές φορές να επεκταθεί το «καλάθι» προκειμένου να συμπεριλάβει τα αρτοποιεία κατά τους μήνες Νοέμβριο 2022 έως και Ιανουάριο 2023 χωρίς επιτυχία, αφού η προσπάθεια επέκτασης δεν έγινε αποδεκτή από τα συλλογικά όργανα των αρτοποιών.

Ειδικότερα, σχετικά με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα, σας γνωρίζουμε ότι μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2023 ισχύει και εφαρμόζεται το άρθρο 54 του ν. 5045/2023 δυνάμει του οποίου απαγορεύεται η αποκόμιση μικτού κέρδους από την πώληση οποιουδήποτε προϊόντος ή την παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας που είναι απαραίτητη για την υγεία, τη διατροφή, τη διαβίωση, τη μετακίνηση, τη θέρμανση, την παραγωγή ζεστού νερού χρήσεως και την ασφάλεια του καταναλωτή, καθώς και από την πώληση σχολικών ειδών και γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, ιδίως πρώτων υλών για την παραγωγή λιπασμάτων, ζωοτροφών, ωμών δημητριακών παντός είδους, αλεύρων, ηλίανθου φυτικών ελαίων, όταν το περιθώριο μικτού κέρδους ανά μονάδα υπερβαίνει το αντίστοιχο περιθώριο μικτού κέρδους ανά μονάδα προ της 31ης Δεκεμβρίου 2021. Οι έλεγχοι που λαμβάνουν χώρα στην αγορά, δυνάμει των ως άνω διατάξεων, αφορούν και την αγορά πρώτων υλών (άλευρα) για την παραγωγή ψωμιού. Οι έλεγχοι που έχουν λάβει χώρα στην αγορά, είτε με κλιμάκια επιτόπου, είτε με ηλεκτρονικά μέσα είναι χιλιάδες και εξασφαλίζουν ότι οι, τυχόν, αισχροκερδείς πρακτικές δεν μένουν ατιμώρητες. Σε κάθε περίπτωση η λειτουργία των κρατικών ελεγκτικών μηχανισμών σήμερα δεν μπορεί να συγκριθεί με το μηδενικό αριθμό ελέγχων την περίοδο 2015-2019, επί Κυβερνήσεως ΣΥΡΙΖΑ, κατά τη διάρκεια της οποίας δεν υπήρχαν διατάξεις για την καταπολέμηση του φαινομένου της αισχροκέρδειας και δεν διεξήχθη κανένας απολύτως έλεγχος.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει, μάλιστα, το γεγονός ότι η μοναδική ποινική διάταξη που υπήρχε εκείνη την εποχή για την αντιμετώπιση των φαινομένων αισχροκέρδειας, το άρθρο 405 ΠΚ του π.δ. 283/1985 (Α' 106), καταργήθηκε με το ν. 4919/2019 (Α' 95) λίγες ημέρες πριν από τις εθνικές εκλογές του 2019 με τον περίφημο «νόμο Παρασκευόπουλου» με αποτέλεσμα η Πολιτεία να απωλέσει κάθε δυνατότητα ελέγχου του φαινομένου.

Σε ό,τι αφορά στο τρίτο ερώτημα, και την αναφορά των ερωτώντων βουλευτών στην «κυριαρχία των ολιγοπωλίων και την καρτελοποίηση της αγοράς στα τρόφιμα» σας γνωρίζουμε ότι η αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών είναι, πρωτίστως, αρμοδιότητα της ανεξάρτητης Επιτροπής Ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό, καλούνται οι συντάκτες της ερώτησης να κατονομάσουν τις

επιχειρήσεις που συμμετέχουν στα «ολιγοπώλια» και στα «καρτέλ» της αγοράς τροφίμων και να υποβάλλουν, επισήμως, σχετική καταγγελία στην αρμόδια Επιτροπή Ανταγωνισμού ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Σε ό,τι αφορά στο τέταρτο ερώτημα περί μείωσης του ΦΠΑ στο ψωμί, και στο μέτρο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Ανάπτυξης σας γνωρίζουμε ότι, σας γνωρίζουμε ότι το μέτρο αυτό σε όσες περιπτώσεις εφαρμόστηκε στο παρελθόν είχε ελάχιστες θετικές συνέπειες για τους καταναλωτές. Ειδικότερα, το μέτρο αυτό είναι ελάχιστα κατάλληλο για τη βελτίωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών ιδίως για τους ακόλουθους λόγους:

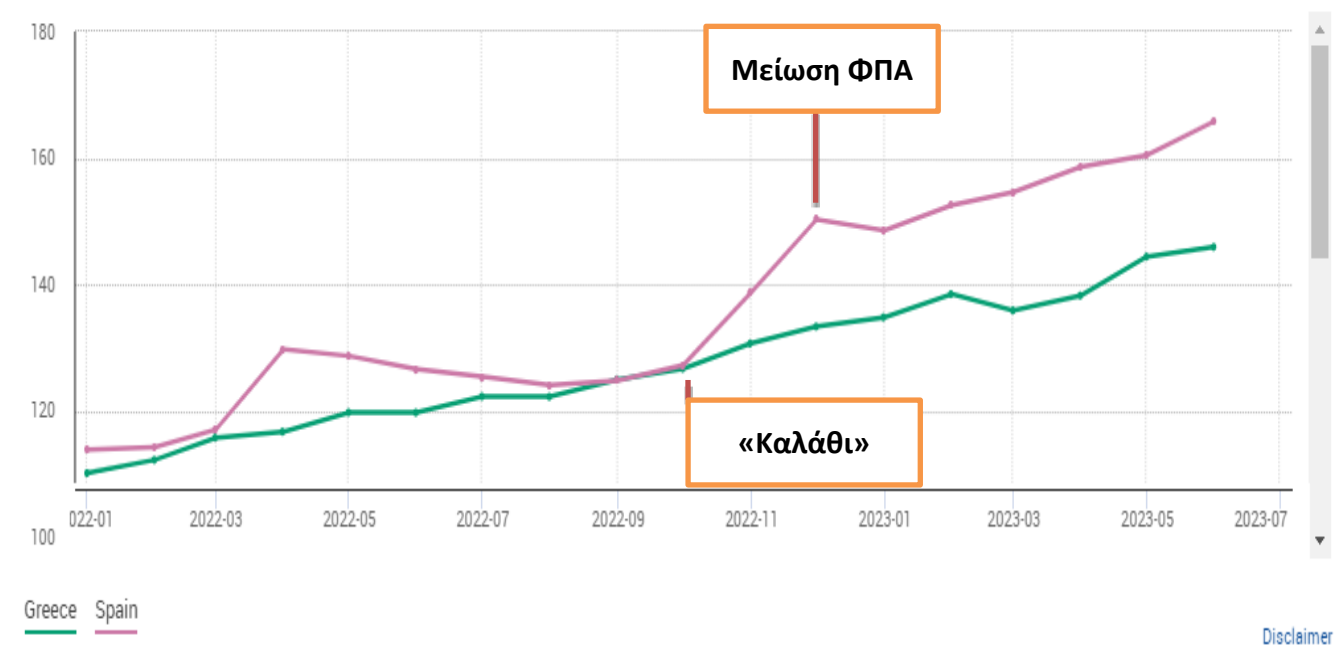
α) Ο Φ.Π.Α. είναι ένας φόρος που διασπείρεται στο σύνολο της αλυσίδας παραγωγής, μεταφοράς και πώλησης των τελικών προϊόντων στον καταναλωτή. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται ότι η ενδεχόμενη μείωσή του θα ευνοήσει πρωτίστως το σύνολο των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στην παραγωγή, μεταφορά και πώλησης του προϊόντος αφού αναμένεται να αξιοποιήσουν τη μείωση αυτή ως ένα μέσο της βελτίωσης της κερδοφορίας τους. Άλλωστε η τιμή ενός προϊόντος στην αγορά εξαρτάται πρωτίστως από τη ζήτηση που έχει, τα χαρακτηριστικά της ζήτησης (ελαστική / ανελαστική), την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και τις τιμές των ανταγωνιστικών προϊόντων. Στο μέτρο που οι ως άνω παράμετροι δεν διαφοροποιούνται οι παραγωγοί προϊόντων, οι μεταφορείς, οι μεσάζοντες, οι χονδρέμποροι και οι λιανέμποροι έχουν χαμηλό κίνητρο να μειώσουν τις τιμές τους και, συνεπώς, αναμένεται να αξιοποιήσουν τη μείωση του Φ.Π.Α. για να αυξήσουν το περιθώριο κέρδους τους. Ένα μόνο μικρό ποσοστό της μείωσης του Φ.Π.Α. αναμένεται να φτάσει στον τελικό καταναλωτή.

β) Ο Φ.Π.Α. είναι έμμεσος φόρος που σχετίζεται στενά με το επίπεδο (τον όγκο) της κατανάλωσης. Η μείωσή του συνεπώς θα ευνοούσε αναλογικά περισσότερο όσους αγοράζουν μεγαλύτερες ποσότητες προϊόντων διατροφής και κυρίως νοικοκυριά μεγαλύτερου εισοδήματος αλλά και επιχειρήσεις παρασκευής γευμάτων (καταστήματα εστίασης, catering κ.λπ.). Αντίθετα οι καταναλωτές με χαμηλότερα εισοδήματα θα ευνοούνταν, αναλογικά, πολύ λιγότερο από την εφαρμογή του μέτρου.

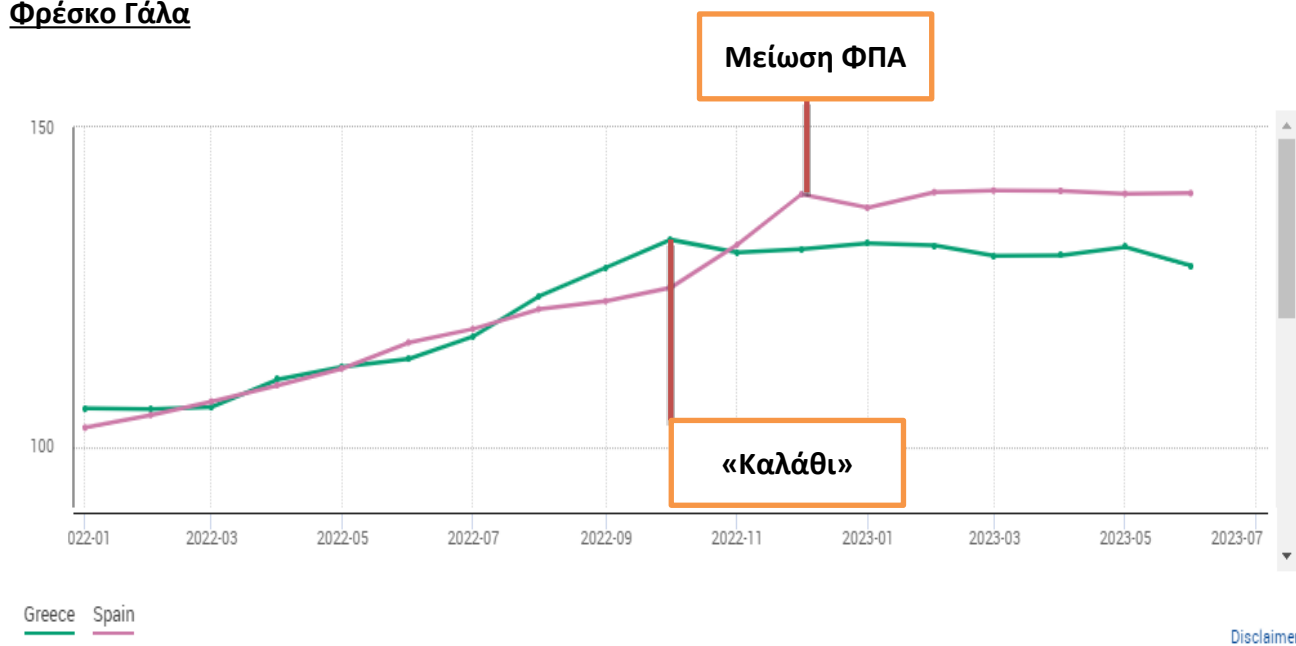
γ) Το μέτρο αυτό έχει ήδη υιοθετηθεί και από λίγες μόνο χώρες στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο όπως η Ισπανία, στα ακόλουθα αγαθά: ψωμί, αλεύρι, τυρί, γάλα, λαχανικά και δημητριακά (από 4% σε 0%) και ζυμαρικά και λάδι μαγειρέματος (από 10% σε 5%).

Η εικόνα της εξέλιξης των τιμών, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat για την Ελλάδα και την Ισπανία, δηλαδή ενός κράτους-μέλους της ΕΕ που δεν εφάρμοσε μείωση του ΦΠΑ στα συγκεκριμένα προϊόντα και ενός κράτους-μέλους που την εφάρμοσε, παρουσιάζεται στα ακόλουθα ενδεικτικά διαγράμματα:

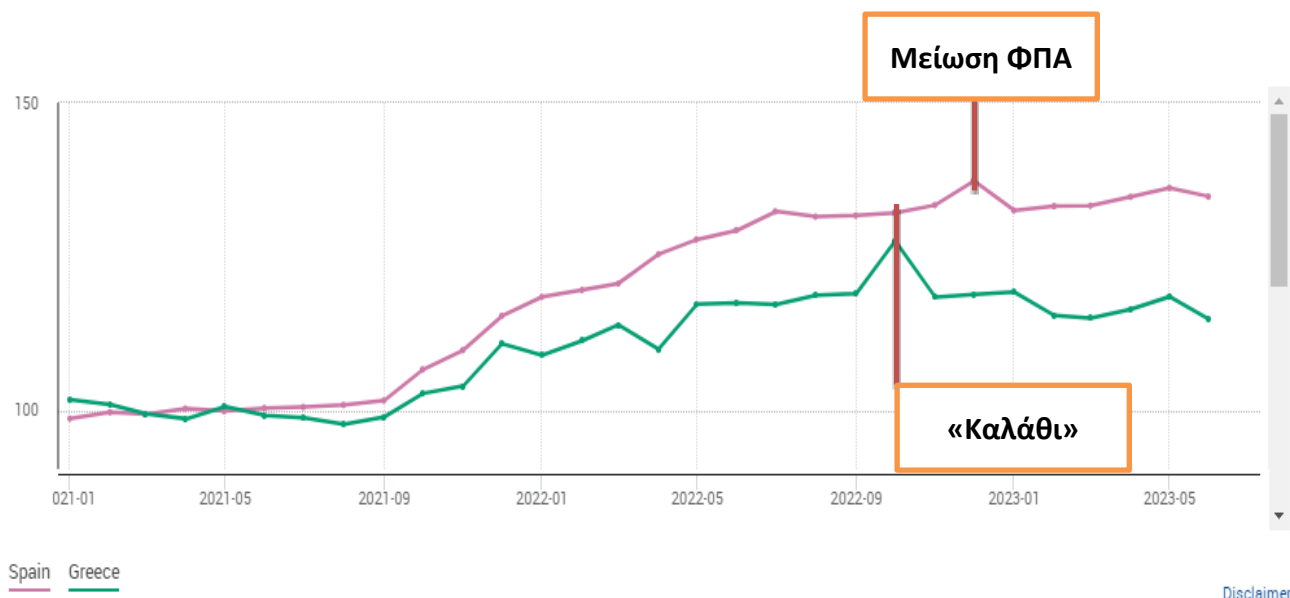
Ελαιόλαδο

Φρέσκο Γάλα

Ζυμαρικά

Από τα παραπάνω διαγράμματα προκύπτει ότι το μέτρο της μείωσης του ΦΠΑ, προκάλεσε μειώσεις στις τιμές των αγαθών μόνο κατά τον πρώτο μήνα της εφαρμογής του (προφανώς μόνο στα προϊόντα που βρίσκονταν ήδη στα ράφια), αλλά στη συνέχεια ενσωματώθηκε στην κερδοφορία των εκεί επιχειρήσεων, όπως αναμενόταν. Αντιστοίχως, στην Ελλάδα, το «καλάθι του νοικοκυριού» που είναι ένα μέτρο μηδενικού δημοσιονομικού κόστους, και άρα δεν στοίχισε ούτε ευρώ στον Έλληνα καταναλωτή και φορολογούμενο, οδήγησε σε μειώσεις τιμών λόγω αυξήσεων του ανταγωνισμού στα supermarkets.

δ) Η μείωση του Φ.Π.Α και των ειδικών φόρων κατανάλωσης αναφέρεται συχνά ως μία εύκολη «μαγική» λύση για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, ωστόσο δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ ως μέτρο για την αντιμετώπιση της ακρίβειας από καμία πολιτική δύναμη που έχει εμπλακεί στη διακυβέρνηση της χώρας και που επικαλείται το μέτρο αυτό, ακριβώς επειδή εκτός από αναποτελεσματικό στην πράξη είναι επιζήμιο για τη δημοσιονομική ισορροπία του κράτους.

ε) Η μείωση του Φ.Π.Α. στα είδη διατροφής θα στερούσε από το κράτος πόρους που σήμερα χρησιμοποιούνται για την επιδότηση του κόστους των τροφίμων για τα ελληνικά νοικοκυριά αλλά και για τη χρηματοδότηση του κοινωνικού κράτους, δηλαδή τις συντάξεις των Ελλήνων και τις υπηρεσίες υγείας που λαμβάνουν από το Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Για τους ως άνω λόγους η Κυβέρνηση έχει επιλέξει να μην εφαρμόσει το μέτρο της μείωσης του Φ.Π.Α. στα είδη διατροφής και να αξιοποιήσει προσφορότερες μεθόδους για την απευθείας και

αδιαμεσολάβητη ενίσχυση των καταναλωτών, χωρίς να περιμένει αυτή να περάσει μέσω της μείωσης του Φ.Π.Α. από τις επιχειρήσεις στους καταναλωτές, και ιδίως των πολιτών με χαμηλότερα εισοδήματα, όπως μέσω της επιδότησης των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος των καταναλωτών, την πρόβλεψη ειδικών επιδομάτων για τους καταναλωτές με χαμηλότερες οικονομικές δυνατότητες αλλά και την πρωτοβουλία «καλάθι του νοικοκυριού» προκειμένου οι καταναλωτές να προστατευθούν, στο μέτρο του εφικτού, από τις διαρκείς ανατιμήσεις που οφείλονται στην παράνομη και ανήθικη εισβολή των ρωσικών στρατευμάτων στην ανεξάρτητη Ουκρανία.

Αντιθέτως, όποιος ζητά τη μείωση του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης θα πρέπει, όπως είναι λογικό, να εξηγήσει στους Έλληνες πολίτες ποιους φόρους θα αυξήσει για να αναπληρώσει το δημοσιονομικό κενό που θα δημιουργηθεί ή ποιες παροχές προς τους πολίτες θα περικόψει (π.χ. συντάξεις, υπηρεσίες υγείας, μισθούς δημοσίων υπαλλήλων) προκειμένου να εφαρμόσει «μαγικές λύσεις» που θα ενισχύσουν στην πραγματικότητα την κερδοφορία των εμπόρων που η αντιπολίτευση κατηγορεί, λαϊκίζοντας, συλλήβδην για αισχροκέρδεια.

Σε κάθε περίπτωση, η Κυβέρνηση λαμβάνει κάθε δυνατό μέτρο, στο μέτρο του εφικτού και στο πλαίσιο της διεθνούς οικονομικής συγκυρίας, προκειμένου να διαφυλάξει και να ενισχύσει την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών με ιδιαίτερη μέριμνα για τους πιο ευάλωτους οικονομικά συμπολίτες μας. Επιπλέον, θα πρέπει να τονιστεί ότι οι λαϊκίστικες «κορώνες» και η αναφορά σε, κατά τα λοιπά ατελέσφορες, «μαγικές λύσεις» αλλά και η διατύπωση αφοριστικών διαπιστώσεων περί ακρίβειας και γενικευμένης «αισχροκέρδειας» προσφέρουν κάκιστες υπηρεσίες στον ελληνικό λαό όπως διαπιστώσαμε όλοι οι Έλληνες, με πικρό τρόπο, την περίοδο 2009-2019.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης
Κοινού και Πρωτοκόλλου

κ.α.α.
ΓΕΝΝΑΙΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Ανάπτυξης
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εμπορίου

3. Γενική Διεύθυνση Αγοράς και Προστασίας Καταναλωτή
4. Διεύθυνση Εμπορικής Επιχειρηματικότητας